

प्रस्तावना:

ताप्ली गाउँपालिका भित्रका आपतकालिन एवं जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तत्काल संरक्षण, उद्धार, राहत र पारिवारिक पुनर्स्थापना गर्न तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको हकहितको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नका लागि स्थानीय स्तरमा आर्थिक स्रोत सङ्कलन गरी परिचालन गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँपालिकाले यो अपाङ्गता संरक्षण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८० तयार गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यो कार्यविधिको नाम अपाङ्गता संरक्षण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८० रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले स्वीकृत गरेको मिति देखि तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

क) कोष भन्नाले यस कार्यविधिको ४ नं. बुँदामा उल्लेख गरे बमोजिम स्थापना गरिएको पालिका स्तरीय अपाङ्गता संरक्षण कोषलाई सम्झनु पर्दछ ।

ख) “गाउँपालिका” भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

ग) “वडा कार्यालय” भन्नाले ताप्ली गाउँपालिकाको वडा कार्यालयहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

घ) “गाउँ अपाङ्गता समन्वय समिति” भन्नाले ताप्ली गाउँपालिका भित्र गठित अपाङ्गता समन्वय समितिलाई बुझनु पर्दछ ।

ङ) “आपतकालिन अवस्था एवं जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता भन्नाले कार्यविधिको ११ नं. बुँदामा उल्लेखित अपाङ्गता व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ ।

च) “सञ्चालक समिति” भन्नाले कार्यविधिको ५ नं. बुँदामा उल्लेख गरे बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. कोषको उद्देश्य

क) जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता व्यक्तिहरुको उद्धार गर्ने,

ख) जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता व्यक्तिहरुलाई राहत उपलब्ध गराउने, ग) जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता व्यक्तिहरुलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

४. कोषको स्थापना

क) ताप्ली गाउँपालिकाको अपाङ्ग समन्वय समितिको बैठकबाट स्वीकृत भई जोखिम वा आपतकालिन अवस्थामा रहेका गाउँ भित्रका अपाङ्गता व्यक्तिको संरक्षण गर्न अपाङ्गता संरक्षण कोषको स्थापना गरिनेछ ।

ख) अपाङ्गता संरक्षण कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा हुनेछ ।

१. संघिय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रकम,
२. ताप्ली गाउँपालिकाबाट यस कोषमा छुट्याई जम्मा गर्न पठाएको रकम,
३. विभिन्न संघ संस्था वा व्यक्तिबाट सहयोग स्वरुप प्राप्त हुने रकम आदि ।

५. सञ्चालक समितिको गठन

कोषको व्यवस्थापन सञ्चालन एवं स्रोतको खोजी गर्न देहाय बमोजिमको गाउँ सञ्चालक समिति रहने छ ।

क) गाउँ सञ्चालक समिति :-

१. गाउँपालिका प्रमुख - अध्यक्ष
२. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
३. सामाजिक विकास समिति - सदस्य
४. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख - सदस्य
५. पञ्जिकरण शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

६. सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

क) जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता व्यक्तिको उद्धार गर्ने, स्वास्थ्योपचार गर्ने, पुनर्स्थापना गर्ने, त्यस्ता अपाङ्गतालाई राहत तथा अन्य सहयोग गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,

- ख) कुनै अपाङ्गता व्यक्ति जोखिम अवस्थामा भए वा नभएको निर्धारण गर्ने,
- ग) सहयोगको आवश्यकता र उपलब्ध स्रोतको आधारमा सामग्री वा नगद सहयोग गर्ने र सो को विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- घ) प्रत्येक ६ महिनामा कार्य प्रगति विवरण गाउँपालिकामा पेश गर्ने,
- ङ) अपाङ्ग समन्वय समितिसँग मिलेर जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता व्यक्तिको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने/गराउने,
- च) अपाङ्गता संरक्षण कोष बृद्धिको लागि आवश्यक नीति र रचनात्मक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने
- , छ) कोषको आय-व्ययको विवरण अद्यावधिक गरी गाउँपालिक, अपाङ्ग समन्वय समितिमा पेश गर्ने,
- ज) कोषको बृद्धिमा सहयोग गर्ने संघ-संस्था वा व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।

७. रकम उपलब्ध गराउन सक्ने

१ अपाङ्गता भई अति जोखिममा रहेका विपन्न अपाङ्गता पीडितलाई तत्काल उद्धार, औषधी उपचार, पुर्नस्थापना, राहत तथा आर्थिक सहयोग गर्नु पर्ने देखिएमा सञ्चालक समितिको निर्णयबाट रु. १०,०००/- सो भन्दा बढी रु. २५,०००/- सम्म अपाङ्ग समन्वय समितिबाट र रु. २५,०००/- भन्दा माथि कार्यपालिकाको निर्णयबाट दिन सक्ने ।

२ उपदफा १ बमोजिम अपाङ्ग पीडितलाई उपलब्ध गराएको रकम सञ्चालक समितिको बैठकबाट सो विषयको अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

८. सञ्चालक समितिले गर्न नहुने कामहरु

क) कोषको रकम हिना मिना गर्ने वा कोषको उद्देश्य विपरित समितिको कुनै सदस्य वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई लगानी गर्न,

ख) आपतकालिन अवस्थाका अपाङ्गता व्यक्तिहरुको तत्काल उद्धार तथा संरक्षण गर्ने कार्य बाहेक अन्य कार्यमा कोषको रकम खर्च गर्न,

ग) कोषको रकम प्रशासनिक कार्यमा खर्च गर्न ।

९. सञ्चालक समितिको बैठक

सञ्चालक समितिको बैठक देहाय बमेजिम बस्ने छ ।

क) सञ्चालक समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा आवश्यकता अनुसार बस्नेछ,

ख) बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ,

ग) सञ्चालक समितिले सहमतिका आधारमा निर्णय गर्नेछ,

घ) सञ्चालक समितिको निर्णय सदस्य सचिवले अध्यावधिक गर्ने छ,

ड) सञ्चालक समितिको सम्पर्क स्थान ताप्ली गाउँपालिका रहनेछ ।

१०. आपतकालिन एवं जोखिम अवस्थाका अपाङ्गता अन्तर्गत देहायका व्यक्तिहरु पर्दछन्

क) अति जोखिम अवस्थामा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्ति,

ख) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको घरको आर्थिक अवस्था कमजोर रहेको,

ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको कोही अभिभावक वा संरक्षक नरहेको र अवस्था नाजुक रहेमा,

घ) सञ्चालक समितिको निर्णयबाट छनोट भएको आपतकालिन अवस्थामा रहेको अपाङ्ग व्यक्ति ।

११. निवेदन दिन सक्ने

यस कार्यविधिको ११ नं बुँदामा उल्लेख गरिएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको उद्धार तथा राहतको लागि आफ्नो परिच खुल्ने गरी ताप्ली गाउँपालिका वा सम्बन्धित वडाहरुमा बसोबास गर्ने जोसुकै सरोकारवाला व्यक्तिले ताप्ली गाउँपालिका कार्यपालिका अन्तर्गत पञ्जिकण शाखा र वडा कार्यालयमा विस्तृत विवरण खुल्नेगरी निवेदन दिन सक्नेछ ।

१२. खाताको सञ्चालन तथा लेखापरिक्षण

(१) अपाङ्गता संरक्षण कोषको रकम समितिको निर्णयले कुनै बाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।

(२) दफा १२ को उपदफा १ बमोजिमको खाताको सञ्चालन गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ तथा कोषको लेखा परिक्षण महालेखा परिक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

१३. कोषको रकम फ्रिज नहुने

प्रचलित कानूनमा जुनसुकैकुरा लेखिएको भएता पनि कोषको रकम खर्च नभए आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन ।

१४. कार्यविधिको व्याख्या तथा संशोधन

यस कार्य विधिमा भएका व्यवस्थाहरुमा कुनै विवाद आएमा कानून बमोजिम अन्तिम निर्णय गरिनेछ । साथै संशोधन आवश्यक भएमा कार्यपालिकाले अपाङ्ग समन्वय समितिको राय लिई गाउँ कार्यपालिकाले कार्यविधि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

१५. कोष खारेज हुन सक्ने अवस्था

कुनै कारण बस अपाङ्गता संरक्षण कोष सञ्चालन गर्न आवश्यक नभएमा प्रयाप्त कारणहरु सहित गाउँ कार्यपालिकाले सञ्चालक समितिको राय लिई कार्यपालिका तथा अपाङ्गता समन्वय समितिको संयुक्त निर्णयले खारेज गर्न सक्नेछ र कोष खारेज भएमा कोषमा रहेको रकम गाउँपालिकाको संचित कोष खातामा जम्मा हुनेछ ।